

ומקשינן: ואכתתי, הא יד דנבלה איצטריך, ואי אפשר ללמוד דין יד בטומאת נבלה מטומאת אוכלים וכלים?!?

דאי לא כתב רחמנא יד בנבלה אלא היינו למדים אותה מטומאת אוכלים וכלים, הוה אמיינא "דיו לבא מן הדיו לחיות כנדרון" — מה הנך אוכלים וכלים, לא מטמא היד שלהם אדם, שהרי אף הם עצמן לא מטמאין אדם, אף יד של נבילה לא מטמאה אדם. הלכך כתב רחמנא יד בנבלה שתטמא אף את האדם (15)!!?

ואמרין: אלא, יד דנבלה מוצרך צריך כדקאמרת, ושומר דנבלה, שלמדנו בביריתא לעיל מ"יטמא" דהנוגע בעור שכנגד בשר מאחוריו טמא — הוא דלא צריך!

דלמאי הלכתא כתביה רחמנא?

אי לאיצטרופי השומר להשלים את שיעור הבשר לכזית, האמרת לא מצטרף? כדמעטינן לעיל שומרים מטומאת נבלה.

ולחוציא את הטומאה גם כן אין צריך קרא, דהא בקל וחומר מ"יד" אתי, שאם היד מוציאה את הטומאה, כדילפינן מהפסוק "לכם", כל שכן שהשומר מוציא את הטומאה, ולמה לי קרא ד"יטמא"?

אלא, אם אינו ענין לשומר דנבלה, תנהו ענין ליד דנבלה. ואם אינו ענין ליד דנבלה שהרי כבר למדנו מהפסוק "לכם" — תנהו

ענין ליד דעלמא, וללמד הכנסה.

הרי למדנו: יד לחוציא, יד להכניס, ושומר לצרף.

ומקשינן: ואיימא: אם אינו ענין לשומר ק"ח-ב דנבלה — תנהו ענין לשומר דעלמא דאוכלין [שכך עדיף ללמוד משומר לשומר]. ואף על פי שכבר נכתב קרא לשומר באוכלין, יש לומר, שההוא קרא בא לרבות שומר להכניס, [שלא למדנו בקל וחומר מיד אלא להוציא, אבל להכניס, הרי ביד גופא עדיין לא ידענן]. וקרא דאם אינו ענין בא לרבות שומר לצרף, אבל יד להכניס לא למדנו!?

ומתריצין: אלא, מה שהקשינו דנימא דיד של אוכלין בא להוציא ולא להכניס, לא קשיא כלל. כי מעיקרא, כי כתיבא יד באוכלין — אהכנסה הוא דכתיבא. דקרא ד"וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו" מדבר בקבלת הטומאה של האוכל!

ומעתה, יד להוציא ילפינן בקל וחומר מהכנסה, ואילו קרא דשומר דאוכלין בא לענין צירוף. שהרי שומר דאוכלין להכניס ולהוציא יש לנו ללמוד בקל וחומר מדין יד שהוא מכניס ומוציא.

ומקשינן: אלא מעתה, קרא דשומר דנבלה למה לי? הרי הפסוק נשאר מיותר.

ומשנינן: לגופיה אתא, לומר לנו דין שומר בנבלה.

ביניהם, אלא דפרכינן פירכא כל דהוא.

יד, צריך ביאור מדוע הוצרך לפרש כאן באופן אחר מבכל מקום, שמדובר בעצם של נבלה, וכמו שהמשיך רש"י? וברש"י הקשה מדוע באמת חשיב יד, הרי חיבורי אדם אינו חיבור?]

15. עיין בחידושי רעק"א מה שהקשה בזה, וראה עוד בפורת יוסף. [ובמה שפירש רש"י שמדובר באופן שתחב קיסם בנבלה להיות לו